

Kastellet skole

Ramme – Skolens plan for trygt og godt skolemiljø

1. På K castell et skole skal alle lykkes – faglig og sosialt!

Retten til eit trygt og godt skolemiljø (12-2))

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring.

Skolen skal støtte og bidra til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og i skolehverdagen for øvrig. (Overordnet del 2.1)

Elevens identitet og selvbilde, meninger og holdninger blir til i samspill med andre. Sosial læring skjer både i undervisningen og i alle andre aktiviteter i skolens regi. Faglig læring kan ikke isoleres fra sosial læring. I det daglige arbeidet spiller derfor elevenes faglige og sosiale læring og utvikling sammen.

1.1 Skolens visjon/mål for skolemiljøet:

På K castell et skole jobber vi kunnskaps- og forskningsbasert, og Opplæringsloven og de grunnleggende verdiene og prinsippene i det nasjonale læreplanverket er fundamentet i vårt arbeid:

Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling (...) Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring og for å forebygge mobbing og krenkelser. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs (LK20 Overordnet del s. 17-18).

For oss betyr dette å skape fellesskapende læringsarenaer der alle elever medvirker, hører naturlig til, og er en viktig del av elevgruppas gyldige "vi". Gjennom samarbeid og utforskning skal elevene bygge kompetanse og bli aktive og medvirkende borgere i fremtidens samfunn. Vår ambisjon er å bli blant landets beste skoler, at alle våre elever skal lykkes på skolen – både faglig og sosialt:

"Sammen skal vi nå målene ved å strekke oss etter stjernene!"

2. Skolens felles forståelse og holdninger

- 2.1. Alle elever på Kastellet skole har rett til å høre til og spille en betydningsfull rolle i et trygt og inkluderende læringsfellesskap. Mangfold i elevgruppa er en verdifull ressurs, og ingen skal utsettes for krenkelser som omhandler rasisme, seksuell trakassering og andre hatefulle ytringer, knyttet til religion, livssyn, legning/leveform eller funksjonsevne.
- 2.2. På Kastellet skole øver vi på samhandling, inkludering og medvirkning i arbeidet med skolefagene. Faglig og sosial læring kan ikke skilles. Inkludering og medvirkning skjer når elevene jobber sammen. Undervisningen tar utgangspunkt i elevgruppas mangfold og 1 – 5 – 20-tankegang, som innebærer at alle elever kan samhandle og oppleve mestring gjennom åpne, praktiske og utforskende oppgaver og gode samarbeidsstrukturer.
- 2.3. Positive relasjoner er en av de viktigste faktorene for elevenes læringsutbytte. Læreren har relasjonsansvar, og skal legge til rette for at elevene får positive erfaringer med å samhandle med medelever og voksne på skolen. Elevene er med på å utarbeide klasseregler med utgangspunkt i felles verdier og forventninger. Elevene utarbeider også tipsplakater som støtte for hvordan man kan være en god skolevenn og overholde reglene.
- 2.4. Kastellet skole tar utgangspunkt i ny mobbedefinisjon:

Fellesskapsorientert mobbesyn:

«Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning.»

(Helgeland et al. 2015)

- 2.5. Disse fem grunnleggende faktorene danner grunnlaget for et trygt og godt skolemiljø:

Analyse og arbeidsmodell, *Trygt og godt skolemiljø* 2021

På Kastellet skole støtter vi oss på Bergkastet, Duesund & Westvig (2021) når vi definerer disse faktorene:

Omsorgsfull kontroll – klasseledelse, struktur og rammer: Omsorgsfull kontroll og klasseledelse handler om å sluse elevene inn i gode valg gjennom tydelig kommuniserte forventninger og gode rutiner for å hjelpe dem til å mestre forventningene:

- Vi utarbeider og øver på regler sammen med elevene
- Elever og lærere samarbeider om å utforme tipsplakater til å hjelpe alle med å overholde reglene. Tipsplakatene gir konkrete råd om hvordan vi kan ta vare på hverandre og bidra til et godt læringsmiljø. Tipsplakatene henger synlig i alle klasserommene og brukes aktivt av de ansatte.
- Vi har ryddige og hyggelige klasserom som utgangspunkt for trivsel og læring

Relasjon lærer – elev: Systematisk arbeid med kommunikasjonen elevene imellom og mellom lærer og elev er grunnmuren i det relasjonsbyggende arbeidet med godt læringsmiljø. Gode lærer – elevrelasjoner dannes når den voksne:

- tar ansvar for relasjonen og legger til rette for at elevene får positive erfaringer i relasjon til hverandre
- vet at den voksne er særlig betydningsfull for de sårbare elevene
- vet at relasjon er ferskvare og skapes hver dag gjennom:
 - faglig arbeid i klasserommet
 - smil
 - vennlighet
 - anerkjennelse og legitimering i elevgruppa
 - små samtaler på tomannshånd
- innhenter elevperspektivet
- sikrer elevmedvirkning
- er bevisst på det asymmetriske forholdet mellom lærer og elev
- er en rollemodell som setter standard for hvordan vi møter hverandre:
 - vet at det skjer sosial medlæring i alle situasjoner i klasserommet
 - vet at hen møter enkeltelever og situasjoner med resten av elevene som publikum

- vet at hen er et forbilde som legitimerer og setter standard for hvordan vi møter hverandre
- legger til rette for at elevene skal lykkes med å mestre forventningene
- skaper trygge strukturer og rammer gjennom å:
 - være på plass og møte elevene allerede utenfor klasserommet
 - hilse på alle elevene
 - starte undervisningsøktene med en inkluderende oppstartsoppgave
 - skape sammenheng og relevans i undervisningen
 - avslutte og oppsummere timen før elevene går ut

Vennskap og inkludering: Læreren har ansvar for å tilrettelegge for et godt sosialt miljø i klassen. Dette betyr at læreren aktivt bidrar til å

- bygge vennskap
- inkludere alle i jevnaldringsgruppa i det faglige arbeidet
- anvende ulikheter som en ressurs for faglig og sosial læring
- planlegge friminuttene sammen med elevene

Læreplanforståelse og elevenes læring: Skolens jobb er å støtte elevene faglig, kognitivt, emosjonelt og sosialt. På Kastellet skole forstår vi handlingsrommet og mulighetene som ligger i læreplanen, slik at det treffer alle elevene best mulig. For oss betyr det å legge til rette for faglig og sosial læring gjennom samarbeidslæring og 1-5-20-pedagogikk (**En** elev må ha det, **fem** elever har svært godt av det, og resten (**tjue**) har også fordel av det).

Hjem-skole-samarbeid: Skolen har ansvar for å ta initiativ til et godt samarbeid med hjemmet. Vi verdsetter, og er opptatt av, vennlighet og respekt. Gjennom trygg og ivaretagende informasjon og gode rutiner legger skolen til rette for at hjem og skole trekker i samme retning, og vi tar kontakt når vi har lurer på noe og stiller åpne og undrende spørsmål.

3. Medvirkning

3.1. Beskrivelse av hvordan elevene medvirker i planlegging og gjennomføring av

tiltak: Elevene er med på å planlegge forebyggende tiltak gjennom året. Dette innebærer å utforme tipsplakater, planlegge, gjennomføre og evaluere fellesskapende aktiviteter i friminutt og være med på å bestemme, gjennomføre og evaluere læringsaktiviteter og temaer.

3.2. Beskrivelse av hvordan de ansatte medvirker i planlegging og gjennomføring av

tiltak: De ansatte er med på å planlegge, gjennomføre og evaluere fellesskapende klasseledelse i profesjonsfellesskapet på ukentlige trinnmøter, avdelingsmøter og i skolens pedagogiske utviklingsmøter.

3.3. Beskrivelse av hvordan skolen involverer skolens rådsorganer og utvalg i

arbeidet med trygt og godt skolemiljø: På Kastellet skole samarbeider vi med elever, foresatte og lokale politikere i skolens rådsorganer og utvalg: elevrådet, FAU, SMU og Driftsstyret.

3.4. Beskrivelse av hvordan skolen informerer ansatte, foresatte og elever om

innholdet i kap. 12: Arbeid med trygt og godt skolemiljø er et av satsingsområdene i

skolens strategiske plan, og elever, ansatte og foresatte følges opp i henhold til årshjulet under punkt 6 og 7.

4. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet

Planen for trygt og godt skolemiljø evalueres årlig i elevrådet, personalet og i SMU. Det er skolens ledelse som har ansvar for å initiere og fasilitere evalueringsprosessene og å følge opp innspill i henhold til årshjulet under punkt 7.

5. Årshjul

På Kastellet skole har vi et årshjul for det systematiske arbeidet med læringsmiljøet.

Årshjulet gir oversikt over fellesskapende aktiviteter på trinn-, avdelings- og skolenivå.

Årshjulet viser også gjennomføringen av ulike undersøkelser av læringsmiljøet og hvordan disse følges opp. Årshjulet er nærmere beskrevet i punkt 6 og 7.

6. Skolens systematiske arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø

Et trygt og godt skolemiljø er mer enn fravær av mobbing og andre negative faktorer. Skolen arbeider kontinuerlig for å *kartlegge elevmiljøet, og sette inn tiltak som fremmer elevenes helse, inkludering, trivsel og læring*. Samtidig jobber skolen kontinuerlig med forebyggende tiltak. Når skolen får kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt, følger vi opp resten av aktivitetsplikten ved å gripe inn, melde fra, kartlegge ytterligere og sette inn forskningsbaserte tiltak.

6.1. Tiltak som fremmer trygt og godt skolemiljø på skolenivå, når de gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

Tiltak skolenivå	Tidspunkt	Ansvarlig
Fellesskapende didaktikk/inkluderende undervisning er et av skolens satsingsområder i strategisk plan og følges opp og videreutvikles i skolens pedagogiske utviklingstid, der skolens ansatte og ledelse modellerer og evaluerer fellesskapende aktiviteter for hverandre.	2024 - 2028	Skolens ledelse i samarbeid med plangruppa
På Kastellet skole planlegger lærerne for at alle elever skal oppleve mestring i fellesskapet gjennom 1 – 5 – 20: En elev må ha det, fem elever har svært godt av det, og resten (tjue) har også fordel av det.	2024 - 2028	Lærerne og ledelsen
På Kastellet skole møter elevene åpne, varierte og inkluderende undervisningsmetoder som gir mulighet for mestring i fellesskap for samtlige elever.	I alle timer	Lærerne og ledelsen

Skolen samarbeider med utdanningsetatens seksjon for læringsmiljø, inkludering og mangfold om kompetanseheving for skolens ansatte.	2024-2028	Ledelsen
Skolen har mangfold som en fast temaperiode hvert skoleår.	Oktober/november	Lærerne og ledelsen
Skolen har et miljøteam som veileder elevene og legger til rette for fellesskapende aktiviteter i friminuttene	2024 - 2028	Miljøteamet
Skolen samarbeider med FAU om fakkeltog for inkludering og mangfold hvert år.	November	FAU, ledelsen og ansatte
Skolen gjennomfører årlige språkkampanjer med styrkefokus.	April	Elevrådet, ansatte og ledelse
Skolen markerer pride og har undervisning knyttet til inkludering og respekt for at alle er forskjellige	Juni	Skolens ansatte
Kastellet er en mobilfri skole.	Hele året	Skolens ansatte
Alle ansatte på Kastellet skole er rollemodeller for hvordan vi skal snakke sammen, møte hverandre og inkludere hverandre	Hele året	Skolens ansatte
Tiltak klassenivå	Tidspunkt	Ansvarlig
Elevene medvirker til å lage klasseregler med felles forventninger til hvordan alle skal bidra til et inkluderende klassemiljø, og tipsplakater til hvordan vi kan innfri disse forventningene	August	Kontaktlærere
Elevene har faste plasser/grupper i alle timer	Hele skoleåret	Klassens lærere
Klasserommene er ryddige og innbyr til trivsel og læring.	Hele skoleåret	Klassens lærere
Læreren planlegger friminutt og pauseaktiviteter sammen med elevene.	Hele skoleåret	Klassens lærere
Tiltak individnivå	Tidspunkt	Ansvarlig

Lærerne sørger for korte møtepunkter med styrkefokus for alle elevene for å hjelpe og støtte dem til å mestre forventninger.	Hele skoleåret	Klassens lærere
De voksne på skolen har særskilt ansvar for å legge til rette for at sårbare elever inkluderes i det faglige arbeidet		

7. Skolens systematiske arbeid for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø

Skolen har rutine for å følge med på elevmiljøet og veilede elevene i å ta valg som fremmer inkludering.

Rutine	Når	Ansvarlig	Oppfølging
Lage inspeksjonsplan som sikrer godt tilsyn i friminutt	August	Skolens lærere og ledelse	Drøftes på avdelingsmøter gjennom året.
Gjennomgang av rutiner for oppsøkende og deltakende inspeksjon	Plandagene	Skolens ledelse	Rutinene drøftes på avdeling gjennom året
Elevgjennomgang av observasjoner og kartlegginger på trinnene	Månedlig	Avdelingsleder og trinnets lærere	Resultatene danner utgangspunkt for videre arbeid med inkluderende skolemiljø på trinnet
Elevsamtaler	August/september og februar/mars	Kontaktlærer	
Sosiogramundersøkelse	Oktober og mars og ved behov	Lærerne på trinnet	
Lokal trivselsundersøkelse	Oktober og mars og ved behov	Lærerne på trinnet	
Elevundersøkelsen	November	Skolens lærere og ledelse	
Analyse og oppfølging av elevundersøkelsen	Januar	Lærere og ledelse på trinn	Følges opp i samtale med lærer
Observasjon av klasseledelse	September, november, januar, mars, mai	Avdelingsledere	
Innspill fra foresatte i utviklingssamtaler	Oktober og mars	Kontaktlærere	
Observasjon overganger og friminutt	Kontinuerlig	Miljøteam, lærere og ledelse	
Elever som har behov for ekstra støtte, veiledning og tett oppfølging, har	Ved behov	Miljøteam i samarbeid med	

egne voksenpersoner som følger dem opp med tilsyn og veiledning i timer og friminutt		kontaktlærer og ledelse	samarbeidsmøter for miljøteamet.
--	--	-------------------------	----------------------------------

7.4 Beskrivelse av hvordan skolen følger opp resultatene fra Elevundersøkelsen.

8. Håndtere brudd på retten til trygt og godt skolemiljø (§ 12-4/5)

Skolens aktivitetsplikt

Skolen har en aktivitetsplikt for å sikre elevenes rett til et trygt, godt og inkluderende skolemiljø. Denne aktivitetsplikten gjelder både i skole- og AKS-tiden og på skoleveien. Aktivitetsplikten gjelder for alle som jobber på skolen.

Aktivitetsplikten er delt inn i fem delplikter. Skolens rutine for delplikt 1, *plikten til å følge med*, er beskrevet i kapittel 7.

Skolens ledelse har ansvar for å sikre felles forståelse av aktivitetsplikten i personalet. Aktivitetsplikten gjennomgås og drøftes årlig i plandagene i august. I tillegg tematiseres delpliktene i aktivitetsplikten gjennom året i fellestid, i trinntid og på AKS-møter. Trinnene har aktivitetsplikten som en del av sin ukentlige agenda.

Dersom en ansatt ser at en elev blir krenket, fysisk eller verbalt, skal den ansatte gripe inn øyeblikkelig for å stoppe krenkelsen. Skolen har rutiner for å tilkalle bistand fra andre voksne når det er nødvendig, og de ansatte har gjennomført Utdanningsetatens obligatoriske kurs for hvordan man kan gripe inn på en trygg måte.

Alle ansatte skal melde fra dersom en elev ikke har det trygt og godt. Ansatte melder fra til nærmeste leder og til rektor gjennom Utdanningsetatens meldingssystem. Alle meldinger loggføres. I særlig alvorlige situasjoner, eller i tilfeller der en ansatt krenker en elev, varsles skoleeier gjennom Utdanningsetatens skjemaportal. Dersom rektor krenker en elev, skal skoleeier varsles direkte.

Når skolen får informasjon om at en elev ikke har det trygt og godt, vil skolen undersøke saken bredt. Dette er avgjørende for å kunne sette inn hensiktsmessige tiltak. Skolens ansatte og ledelse vil vurdere hvilke undersøkelser som best vil kunne opplyse den aktuelle saken. I henhold til ny mobbeforskning, er mobbing et systemproblem mer enn en individuell

utfordring. Undersøkelsene vil derfor både favne enkeltelever og elevmiljøet. Aktuelle undersøkelser kan blant være sosiogram, elevsamtaler, elevlogg, digitale spørreundersøkelser, observasjoner av timer og friminutt og samtale med foresatte. Undersøkelsene dokumenteres i henhold til Utdanningsetatens rutiner.

Når aktivitetsplikten er utløst, skal skolen sette inn tiltak. Tiltakene skal være forskningsbaserte og ta utgangspunkt i resultater fra undersøkelsene og vurdering av barnets beste. Eleven skal alltid høres og få uttale seg om tiltakene. I tråd med ny mobbeforskning skal tiltakene i hovedsak settes inn på gruppe-/klassenivå. Tiltakene dokumenteres i en aktivitetsplan.

I saker der det er mangel på tillit mellom elev-elev, elev-lærer eller foresatte-skole, vil skolen forsøke med gjenopprettende prosesser. Skolen har relasjonsansvaret og skal legge til rette for de gjenopprettende prosessene. Skolen vil sikre at elevene alltid har en trygg voksen å gå til, og bruke de trygge voksne for å gjenopprette relasjonene. Skolen vil, når det er nødvendig, koble på samarbeidende instanser, for eksempel skolehelsetjenesten eller Utdanningsetatens kompetanseenhet for læringsmiljø, inkludering og mangfold.

Tiltakene skal være tidsbegrenset og evalueres av eleven, foresatte og relevante ansatte. Det er lærerteamets ansvar å følge opp tiltakene i samarbeid med nærmeste leder.